

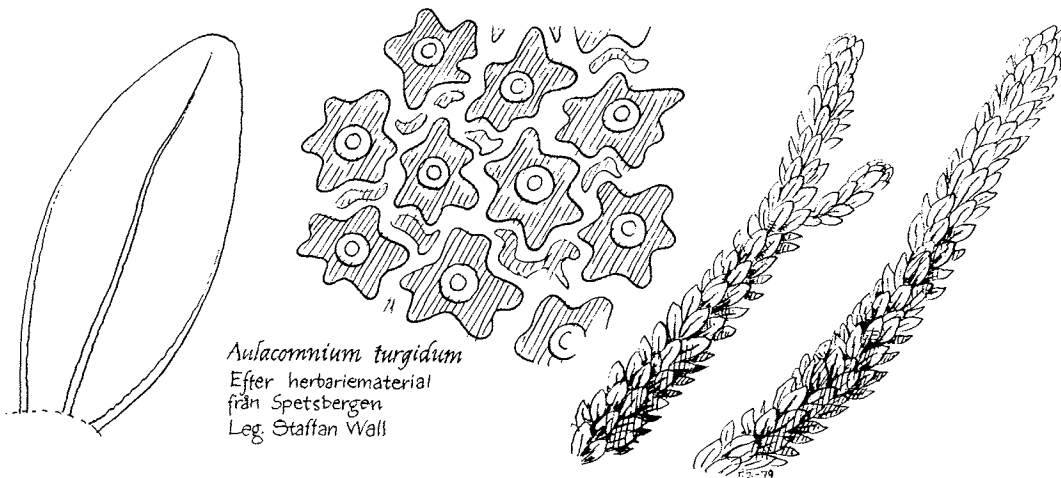
Mossornas Vänner på Svenska västkusten

1979

6

MAJ

Information till medlemmar och intresserade

Harry Andersson	Föreningsangelägenheter	2
Staffan Wall	Mossor från Spetsbergen	3 - 10
Torbjörn Johansson	Campylopus introflexus i Sverige	11 - 12
Gerhard Kristensson	M.V.s första vårexkursion	13
"	M.V.s andra vårexkursion	14
Tomas Hallingbäck	M.V.s tredje vårexkursion	15

F ö r e n i n g s a n g e l ä g e n h e t e r

"Mossornas Vänner på Svenska västkusten" var från början en liten krets av bryologiskt intresserade personer i Göteborgstrakten samt i södra Halland. De senaste åren har dock intresset betydligt vidgats. Dessutom har intresset för tidskriften ökat på olika håll i Norden, att vi börjar få vissa organisationsproblem.

Det är naturligtvis med glädje och tillfredsställelse vi konstaterar att mossintresset sprider sig och arbetet med inventeringen kan fortsättas i oförminskad takt. Vi hoppas också, att vår förening skall vara en stimulans till bildandet av liknande grupper på andra håll.

Samtidigt med det ökade intresset har emellertid uppkommit vissa ekonomiska problem. Botaniska Föreningen i Göteborg har hittills välvilligt understött vår verksamhet. Om kretsen fortsätter att vidgas genom tillslutning av fler personer och institutioner, som önskar få exemplar av medlemsskriften, kan vi ej påräkna fullständig täckning av omkostnaderna genom anslag.

För att förebygga en inskränkning i verksamheten har föreningen beslutat att uttaxera en medlemsavgift av 15 kr per år. Denna medlemsavgift kommer ej helt att täcka trycknings- och försändningskostnaden av medlemsskriften. Enbart det senaste numret (nr 5 omfattande 21 sidor) drog sålunda en kostnad av 7:- per exemplar.

Vi hoppas, att ingen mossintresserad skall avskräckas av den blygsamma medlemsavgiften. Den som i fortsättningen önskar få sig medlemsskriften tillsänt, måste snarast inbetala 15:- till

Mossornas Vänner ^c/o Harry Andersson
p. g. 41_43_50_-9 . Ekvägen 2, 442 00 Kungälv

Glöm ej att på talongen ange avsändare och adress !!

Tidigare utgivna medlemsskrifter kan köpas för 5:-_st och betalas på samma postgiro som ovan.

För "Mossornas Vänner på Svenska västkusten"
Harry Andersson, kassör

Spetsbergen ligger i jämnhöjd med norra Grönland mellan $76,5^{\circ}$ och $80,5^{\circ}$ nordlig bredd. Större delen är ett berglandskap med mäktiga glaciärer, som ofta går ut till havet. Kontrasterande mot dessa ofta drastiska bergsformationer, står de ofta vidsträckta flacka strandslätterna och dalbottnarna.

Berggrunden består av en brokig blandning av sedimentära bergarter såsom sandstenar, lerskifferar, kalkstenar. Även silikatbergarter och eruptiva bergarter såsom basalt finns. Detta skapar ett rikt spektrum av olika miljöer m.a.o. pH och närings-tillgång.

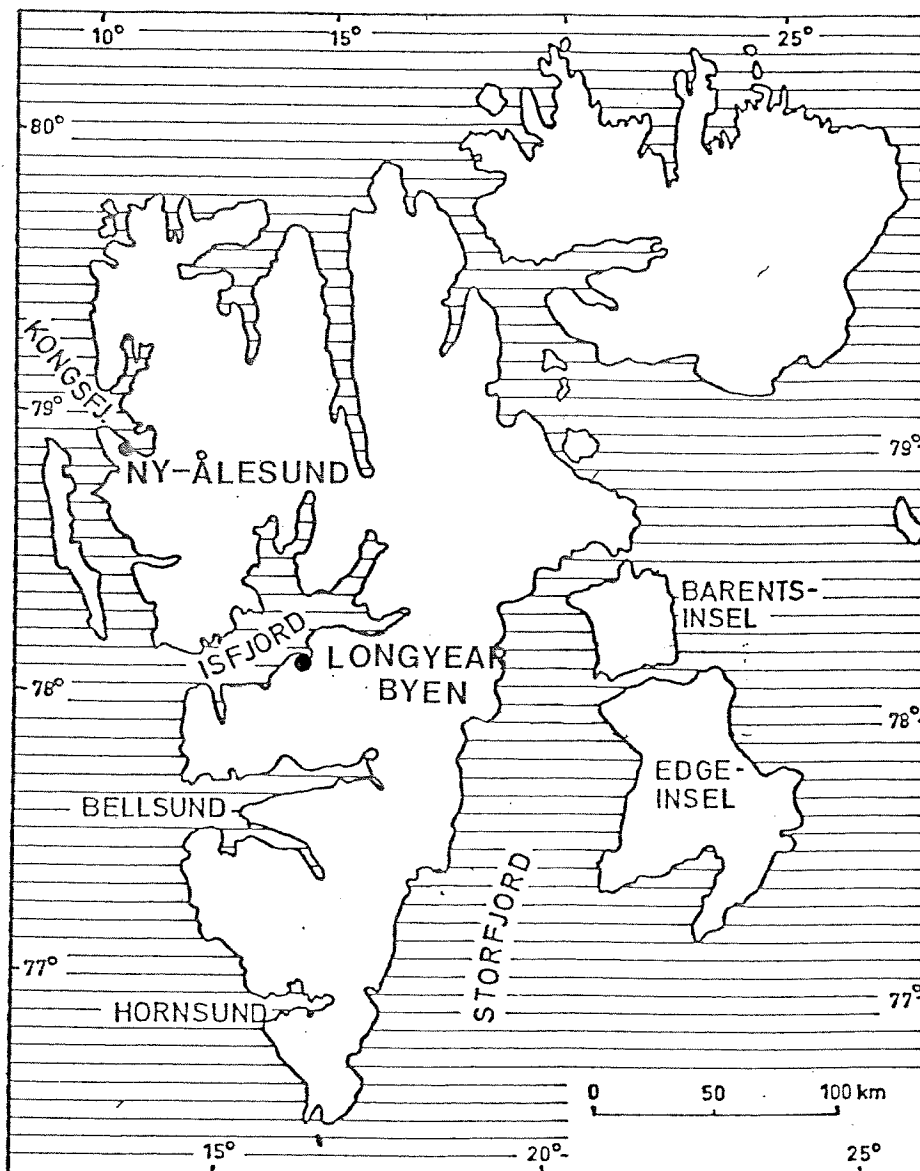

Fig.1 Karta över Spetsbergen

Klimatet är trots det nordliga läget relativt mildt orsakat av att de sista resterna av Golfströmmen når upp till västkusten. Områdena omkring Isfjorden, ungefär mitt på Spetsbergens västkust, har de högsta sommartemperaturerna. I Longyearbyen, ett kolgruvesamhälle i den centrala delen av Isfjorden, har man en juli-medeltemperatur av $6,5^{\circ}$ C. Årsmedeltemperaturen är under 0° C, vilket medför att man har permafrost som går ned till stort djup i marken, och under den korta arktiska sommaren tinar endast ett tunt ytskikt. Rörelser i markskiktet på grund av frost och flytjordsfenomen spelar stor roll för växttäcket. Fanerogamer, i synnerhet sådana med djupa rötter, har stora svårigheter att klara sig i en sådan miljö. Därför är vegetationen mycket lågvuxen och ofta dominerad av mossor och lavar. Dock kan polarvidet, *Salix polaris*, vara marktäckande. Kantljungen, *Cassiope tetragona*, och fjällsippan, *Dryas octopetala*, är också betydelsefulla komponenter i en del växtsamhällen. På torrare mark utgör lavarna ett markant inslag. Busklavarna *Cetraria nivalis*, *C. cucullata*, *C. delisei* och *Stereocaulon*-arter bildar ofta massförekomster. *Cladonia*-arter, som ofta dominerar bland lavarna på alpina hedar i Skandinavien, är här av underordnad betydelse och är ofta dåligt utvecklade och svåra att bestämma.

Under några juli-veckor 1965 hade jag tillfälle att ströva omkring i denna natur. Första hälften tillbringade jag i Longyearbyen och andra hälften i Ny-Ålesund, ett gruvsamhälle med en numera nedlagd gruva, ca 10 mil norr om Longyearbyen

Longyearbyen ligger vid Adventfjorden en liten flik av den större Isfjorden. Adventfjorden fortsätter i den mäktiga Adventdalen, som i sin nedre del består av Adventälvens delta, ett flackt landskap genomkorsat av ett virrvarr av flodarmar, vars vatten är tungt lastat med glaciärslam. Dalbotten bildar om sommaren en fuktig och relativt artfattig tundra, som blev mitt första exkursionsområde.

Bland de mossor som först väckte min uppmärksamhet var *Aulacomnium turgidum*, en bladmossa som växte överallt på den fuktiga tundran. Den bildar karakteristiska gulgröna kuddar

och känns för övrigt lätt igen på sina kupiga och trubbiga blad. På de blötare partierna av tundran påträffades också brunmossorna *Drepanocladus revolvens* och *D. uncinatus*. Den sistnämnda är liksom *A. turgidum* en på tundran mycket allmän art.

På Adventdalens tundra växte också en *Dicranum*-art, som beredde mig en del bekymmer vid bestämningen. I Elsa Nyholms nyckel kommer man till *D. majus* eller *D. scoparium*. Men listerna på bladnerverna och tänderna på bladspetsarna, som utmärker ovanstående arter, saknas emellertid. Som "doubtful species" har Elsa Nyholm tagit upp *D. angustum* och hon betraktar den som en troligen reducerad form av *D. majus*. Beskrivningen av *D. angustum* stämmer väl överens med den insamlade *Dicranum*-tuvan.

I Adventdalen lyste *Sphagnum*-arter som överallt annars på Spetsbergen nästan helt med sin frånvaro. En enda kollekt insamlades här trots ivrigt exkurerande i detta område. Bestämningen vållade åtskilligt bekymmer. Men med hjälp av Tomas riktades misstankarna mot *Sph. squarrosum*. Den såg inte alls ut som en *Sph. squarrosum* som den normalt gör i södra Sverige. Bladen var nämligen inte det ringaste skvarrösa. I E.N. avbildas ett bladtvärsnitt där klorofyllcellerna har ett något indifferent läge (ej centrerade varken mot konkavsidan eller konvexsidan av bladet), vilket överensstämde med den aktuella kollekten. Vidare saknade stambladen helt fibrositet och stammen var dessutom blekt brun. Hela växten var för övrigt blekbrun. Avsaknaden av skvarrösa blad och den blekbruna färgen gav mossan ett från normalformen mycket avvikande utseende.

Invid smältvattnet från glaciärerna, ofta direkt i det kalla vattnet, växte rikligt med *Bryum cryophilum*, en genom sin röda färg iögonenfallande mossa. Dess glest sittande nästan cirkelrunda blad gör den lätt igenkänd. På något torrare mark kunde man här finna *Polytrichum hyperboreum*. På samma typ av mark kunde man också finna en annan polytrichacé, *Psilopilum laevigatum*. Den är bara några mm hög och bildar ofta täta kuddar. I en och samma kudde förekommer enbart sporogonbärande

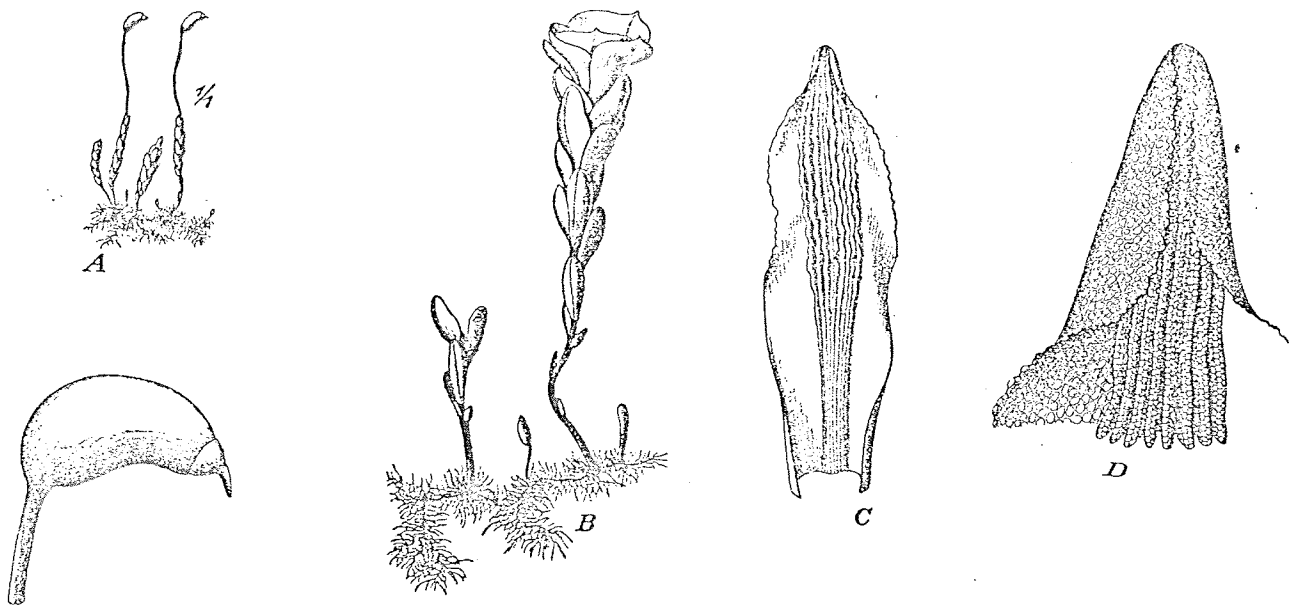

Fig.2 *Psilopilum laevigatum*

plantor eller enbart plantor med de för polytrichaceerna karakteristiska skålarna innehållande anteridier. Den är en arktisk cirkumpolär mossa med några ströförekomster i de Skandinaviska fjällen.

Adventdalen är inramad av höga berg, som i övergången till den flacka dalbotten utbildat mer eller mindre välutvecklade rasbranter. I de mera stabila rasbranterna fanns det gott om lavar. Här fanns t.ex. en intressant exklusivt arktisk lav *Neuropogon* (*Usnea*) *sulphureus*, som växte som små gulgröna tussar på sandstensblock. Den har en västarktisk utbredning och finns således på Spetsbergen, Kung Karls land, norra Grönland, de nordliga Kanadensiska öarna. Den har vidare insamlats på några bergstoppar på Island. Därefter gör den ett hopp till södra Sydamerika. Några förekomster följer Anderna upp till Peru. I Patagonien finns för övrigt ett flertal närstående arter. Släktet *Psilopilum* har ett liknande utbredningsmönster och återfinns också i södra Sydamerika och de Antarkiska öarna, låt vara med andra närstående arter. I mina mosskollektioner från dessa rasbranter kunde jag känna igen två gamla bekanta. *Rhacomitrium lanuginosum* och *Hylocomium splendens*. Dessa mossor är mycket vanliga över hela Spetsbergen. *Rhacomitrium lanuginosum* växer huvudsakligen

på vältränerade områden som rasbranter och dylikt medan *H.splendens* har en större ståndortsamplitud alltifrån fuktig tundramark till torra rasbranter. Ofta förekommer den här i en avvikande form med trubbiga bladspetsar och utan sekundära grenar. På sandstensblocken växte här också kuddar av *Dicranoweisia crispula*, väl karakteriserad genom sina smala och i torrt tillstånd krusiga blad. De cylindriska kapslarna, som utmärker denna mossa, var alltid närvarande mer eller mindre rikligt.

På nordsidan av Adventfjorden gjordes också en exkursion. Vegetationen har här en annan karaktär. Den påverkas inte av någon glaciärälvs. Närmast stranden vidtar en flack strandslätt, som vidgar sig utåt fjordmynningen. Här förekom mer eller mindre fuktiga tundrapartier med t.ex. *Calliergon sarmentosum* och *Paludella squarrosa*. En liten tuva av ytterligare en *Sphagnum*-art kunde noteras här, nämligen *Sph. fallax*. En präktig kudde av en levermossa *Sphenobolus minutus* hittades även. En fingranskning av materialet avslöjade att också *Blepharostoma trichophyllum* var inblandad. Denna lilla oansenliga men genom sina finflikiga blad lätt igenkännliga levermossa visade sig som inblandning i flera kollektioner och är sannolikt en vanlig art. Från den fuktigare delen av tundran samlades också *Polytrichum norvegicum* en något ovanligare björnmossa, som är väl karakteriserad genom sina trubbiga bladspetsar. På torrare delar av tundran kan man finna t.ex. *Dicranoweisia crispula*, *Racomitrium canescens* och *Hypnum revolutum*. Den sista arten har fått sitt namn p.g.a. att den har inrullade kanter på större delen av bladet.

På de torrare delarna av tundran konkurrerade en brokig skara av lavar med mossorna. Dessa växte på mossor och döda växtrester av allehanda slag. Mest aggressiva i detta avseende var *Ochrolechia*-arterna med den mångformiga *O. frigida* som vanligaste art. En hel rad representanter för skorplavsläktena *Caloplaca*, *Buellia* och *Rinodina* betedde sig på samma sätt. T.ex. *C. stillicidiorum*, *C. subolivacea*, *R. mniaraea* och *R. turfacea* var allmänt förekommande arter

Vi lämnar nu Adventfjorden och beger oss norrut till Ny-Ålesund på Kongsfjordens södra strand. En väldig glaciär glider med god

fart mullrande ut i fjorden. 6 m/dygn har uppmätts. På fjordens vatten avtecknade sig tidvis ett stort antal isberg, som kalvat från glaciären. Utefter stranden finns ett svagt kuperat område, som sträcker sig någon eller några km in från stranden. Innanför denna strandslätt reser sig bergen snabbt till 600-700 m. Från glaciärer och snöfält rinner ett nätverk av större och mindre vattendrag över strandslätten ner till havet. Här finns ocks flera fågelberg. I dessa miljöer luxurierade alla växter och många koprofila lavar är bundna hit. Candelariella- och Xanthoria-arter färgar fågelbergens klippor i praktfulla gula och orange färger

Medan området omkring Adventfjorden domineras av sandstenar och lerskiffrar förekommer här kalkstenar som ett markant inslag. Den kalkgynnade purpurbräckan *Saxifraga oppositifolia* lyste upp den annars bruna och grågröna tundran med sina rödvioletta blommor ofta i stort antal.

Strax söder om Ny-Ålesund reser sig Zeppelifjället. I dess rasbrant växte de kalkkrävande mossorna *Distichum capillaceum* och *Ortothecium chryseum*. Den förra med rent grön färg, bildande täta kuddar av ogrenade späda stammar. Den andra mossan är betydligt grövre och är vackert färgad i gult och rött. Bladen hos den sistnämnda arten är dessutom kraftigt veckade.

Längre in mot Kongsbreen smalnar strandslätten successivt för att så småningom helt försvinna. Här i närheten av Kongsbreen finns ett fågelfjäll helt av kalksten med ett myller av tretåig mås. I denna näringsrika miljö påträffades praktiga kuddar av *Tortula ruralis* och *Amphidium lapponicum*. Den sistnämnda arten är i sterilt tillstånd intill förväxling lik sin sydliga släkting *A. mougeotii*. Den näringskrävande starkt rotluddiga mossan *Cinclidium stygium* förekom här i stora mängder.

Ca 7 km nordväst om Ny-Ålesund ligger ett vackert fågelberg med lunnefåglar och grisslor. Det består av en ca 50 m hög kalkstensklippa och har det passande namnet Stuphallet. Den lodräta klippan avslutas ner mot tundran med en mäktig rasbrant. Tundran under rasbranten är fuktig och innehåller en

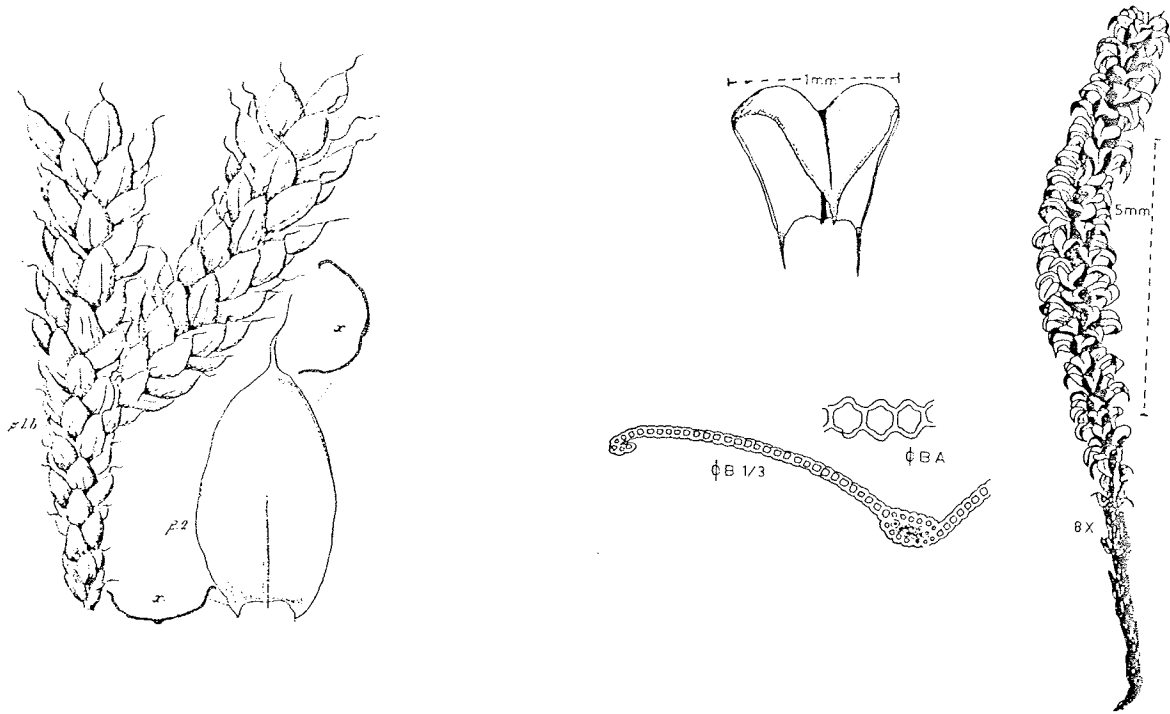

Fig.3 Cirriphyllum cirrosum t.v. och Paludella squarrosa t.h.

artrik mossflora. Uppe i själva rasbranten på stenar kunde man notera kuddar av mossorna *Tortula ruralis*, *Schistidium alpicola* och *Sch. apocarpum*. *Sch. apocarpum* bildar tillsammans med närstående arter ett stort komplex av former, varför artbestämningen av ovannämnda arter får anses som preliminär. Ytterligare en av de besvärliga *Hypnum*-arterna växte här i rasbranten. Valet stod mellan *H. hamulosum* och *H. callichroum* två nordliga *Hypnum*-arter, båda med ett barklager av hyalina celler runt stammen. På den insamlade mossan var cellerna i bladens mitt ca $60-70\ \mu\text{m}$, vilket pekar mot att det skulle vara *H. callichroum*. Den andra arten har nämligen något mindre bladceller. *H. callichroum* växer i Skandinavien sällan på kalk men förekommer ofta på svagt basiska skiffrar.

På den fuktiga och av fågelspillning näringsberikade tundran nedanför växte en frodig och artrik mossvegetation. Bl.a. *Campylium stellatum*, *Aulacomnium palustre*, *Tomenthypnum nitens* (lätt igenkännlig på sina längsrynkade långt tillspetsade blad), *Paludella squarrosa*, *Drepanocladus uncinatus* och *Cirriphyllum cirrosum*. Den sistnämnda arten, sparsamt förekommande

i de svenska fjällen, är väl karakteriserad av sina långt utdragna bladspetsar och sin förgrening. Här förekom också en lustig mossa, *Timmia austriaca*, som habituellt mycket starkt påminner om en *Polytrichum*-art. Ett tvärsnitt av ett blad avslöjar att de för polytrichaceerna så karakteristiska nervlamellerna saknas. *Climacium dendroides* var också närvarande, indikerande lokalens gynnade läge. Den intressantaste bladmossan var *Cinclidium latifolium*, som utmärker sig genom att ha mycket breda blad. *Cinclidium*-arterna har alla en nordlig utbredning. *C. stygium*, som omnämns ovan, förekommer dock i rikkärr ned till södra Sverige, med minskande frekvens söderut. *C. latifolium* är inte funnen i Skandinavien, och är alltså en exklusivt arktisk mossa.

Litteratur

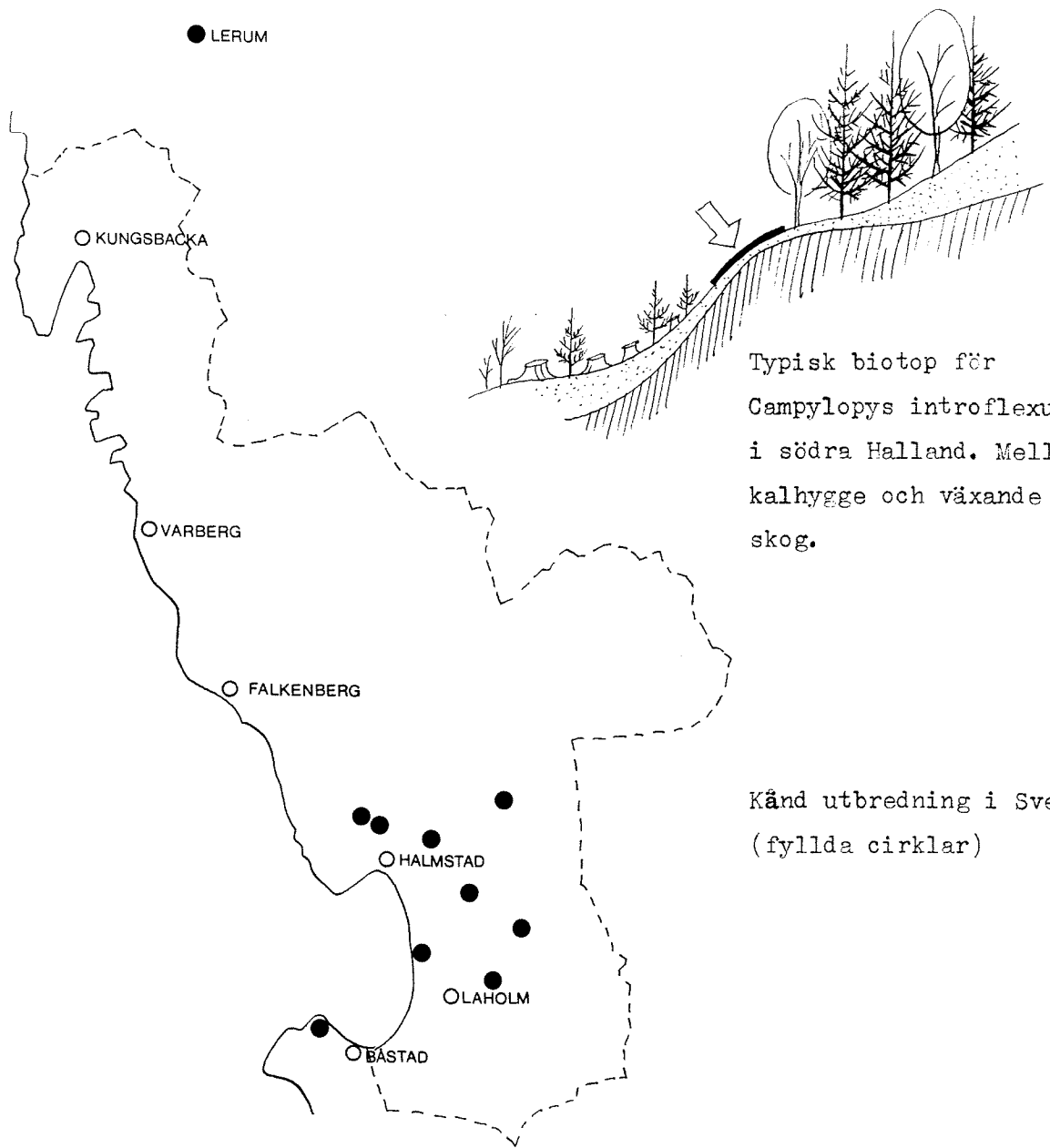
- Frisvoll Arne: Twenty-eight bryophytes new to Svalbard. *The Bryologist*, 81, 122-136, (1978).
- Kuc Marian: Flora of mosses and their distribution on the north coast of Hornsund. *Fragmenta floristica et geobotanica materialy florystyczne i geobotaniczne*, 9, 291, (1963), Krakow.
- Kuc Marian: A review of mosses of Svalbard. *Rev. Bryol. Lichenol.* 39, 401-472, (1963).
- Philippi George: Moosflora und Moosvegetation des Freemansundgebietes (Südost-Spetsbergen). Franz Steiner Verlag. Wiesbaden. 1973.
- Rønning Olaf: Svalbards Sphagnum-arter. *Blyttia* 19, 41-53, (1961).

Sedan arten första gången noterades har vi funnit ytterligare sex lokaler i södra Halland, en i norra Skåne samt tagit del av fyndet i Lerum och det Norska fyndet. Helt säkert säger utbredningskartan mera om våra botaniska revir (mitt eget runt Laholm och Kjell Georgsons runt Halmstad) än om den verkliga utbredningen.

Strax efter de båda första fynden som växte ganska fuktigt, fann vi en tredje lokal, tydligen avvikande från dessa. *C. introflexus* växer här i överkant av sluttande kalhygge på rel. tunnt lager av torvaktig jord på urberg. Öppet och exponerat mot söder. Sommaren 1976 hade bränt sönder flera av skotten som var gula och nedvissnade. Formuleringen: "...in Scandinavia this migration occurs in areas with rather high humidity..." var kanske inte helt lyckad (Lindbergia, 4:165, 1977) Faktum är att inte mindre än fyra av våra nio lokaler är av detta slag.

En septemberdag i fjol vandrade vi upp för ett brant kalhygge i Kvibille-trakten, norr om Halmstad. Väl uppe på krönet pustade vi ut på ett par stubbar och njöt av utsikten. När pulsen något lugnat sej föreslog jag att detta faktiskt kunde vara en biotop för *C. introflexus*. Min kamrat böjde sej härvid fram och plockade upp den strax framför stövelspetsarna. Jag förmodar att arten fått ordentligt fotfäste i södra Halland eftersom man såpass lätt kommer den på spåren. Samma dag fann Kjell G. den några mil längre åt öster, denna gång på stig i granplantering.

De flesta fynden består av små, kortsnaggade plantor, samtliga utan sporogon. Dorsalsidans lameller är i vårt material endast en cell höga. Intressant nog uppvisar Lerum-materialet en två-cellig variant. Utseendet på den hyalina bladspetsen kan variera. Ofta är den "knäckt" i ungefär 45 graders vinkel mot bladlaminan men sällan så extremt som på det Skottiska material Tomas H. skänkt mej. På detta är hårspetsen vikt 90 grader mot bladet i övrigt och bildar vackra stjärnor. J.P. Frahm kallar detta för mod. recurvipilus medan motsatsen (rakt uppstående bladspetsar) betecknas som mod. erectopilus. Båda dessa mod. är till funnandes i det Halländska materialet, dock med en dominant dragning åt mod. erectopilus.

Typisk biotop för
Campylopys introflexus
 i södra Halland. Mellan
 kalhygge och växande
 skog.

Känd utbredning i Sverige
 (fyllda cirkclar)

Utbredning i Europa efter
 Gradstein o Sipman 1978.
 Begränsningslinjen i
 öster ändrad efter de
 Svenska och Norska
 nyfynden.

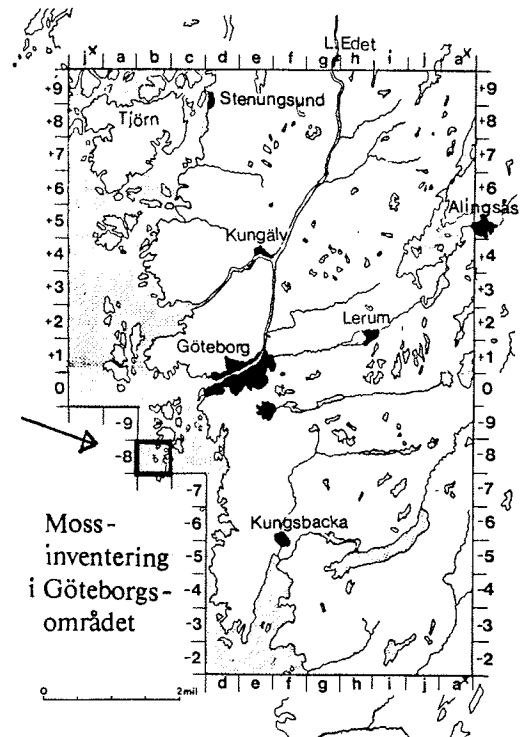
Vårens premiärexkursion gick till Göteborgs södra skärgård. Den sena ankomsten av våren innebar att endast ett delvis fram-töat Vrångö kunde inventeras. Då snön bitvis låg djup och kärr och fuktmarker var frusna blev kanske artantalet lite lågt och en komplettering av framförallt blötare biotoper skulle vara motiverad.

Den kulturpåverkade marken nere vid bebyggelsen dominerades av Ceratodon purpureus, Funaria hygrometrica, Brachythecium albicans och Tortula ruralis. Några trevliga Bryum-arter i erythrocarpum komplexet noterade vi fläckvis bland trivialiteterna: Bryum microerythrocarpum har tydliga stora vinröda gemmae (ca. 200µm i diam.) på rhizoiderna medan Bryum rubens har bruna gemmae och tydligare differentierad bladkant. Bryum violaceum, vilken har violetta rhizoidtrådar och mindre gemmae, var heller inte ovanlig.

Ön saknar i stort sett sammanhängande trädområden, men här och var kan kratt och buskage ge skydd. Det var på sådana lokaler vi fann t.ex. Orthotrichum rupestre (fanns även ute på klipporna nära stänknzonen), den på sten rätt ovanligt växande O. stramineum samt O. affine.

Öns fotbollsplan visade sig innehålla en rad trevliga mossor. Vegetationen här var tydligt påverkad av skalgrus: t.ex. Fissidens cristatus och Tortella fragilis. Den senare verkade p.g.a. sina bräckliga smalt jämbreda blad helt sakna bladspetsar.

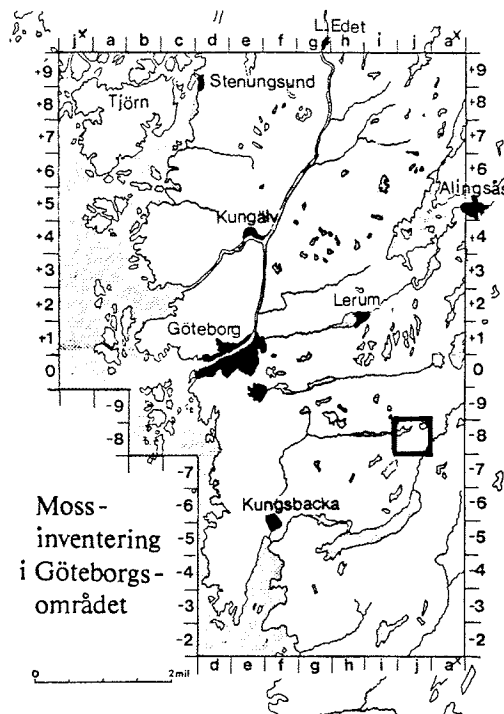
Totalt fann vi 56 bladmossor och 13 levermossor och deltagare var: Gunnar Bj., Peter C., Sten Ekman, Sven F., Tomas H., Svante Höjer, Pär J., Gerhard K., Peter Sögård och Margda Waern.

Gerhard

Det östra hörnet av Övre Ingsjön (ruta -8j), som vi valde att inventera denna dag, gav ett gott utbyte (totalt 136=92+44 arter) med ett flertal mindre vanliga arter.

Skogen S om Staråsen var till stor del avverkad, men en liten remsa kring en liten bäckdal stod fortfarande kvar. Kring bäcken fann vi t.ex. Dicranodontium denudatum, Trichostomum tenuirostre och på lignum Rhytidiadelphus calvescens. I en krök av bäcken bidrog källvatten att göra florans märkbart rikare. Direkta tecken på detta var: Sphagnum teres, Bryum pseudotriquetrum och Mnium pseudopunctatum; den sistnämnda i fertil skrud. Här växte också Riccardia latifrons, R. multifida och R. pinguis. Från området i övrigt noterade vi Tri-
tomaria exsecta, Rhacomitrium fasciculare och Lophozia excisa.

Vi diskuterade förmiddagens fynd under matrasten i en solbelyst sydsluttning och gav oss sedan iväg till området S och SV Vikatjärn. Det geologiska kartbladet gav en markering för en rikare bergart och här kunde mycket riktigt en tydlig förändring iaktas. Vi fann ett vackert bestånd av Diphyscium foliosum, som var rikligt översållad med kapslar, i en klippskrev. Vidare kan nämnas Fissidens cristatus, Rhabdoweisia crispata och Cephaloziella rubella. I ett kärr på väg tillbaka plockade Pär upp en Splachnum sp. och på en sandig skogsväg gjordes dagens sista fynd: Lophozia ventricosa, Scapania curta och Nardia geoscyphus.

Deltagare denna härliga vårdag var: Harry A., Håkan Bengtsson, Kjell Eriksson, Sven F., Tomas H., Pär J., Gerhard K. och Peter Sögård.

Gerhard

Mossornas Vänners 3:e vårexkursion , 22 april 1979.

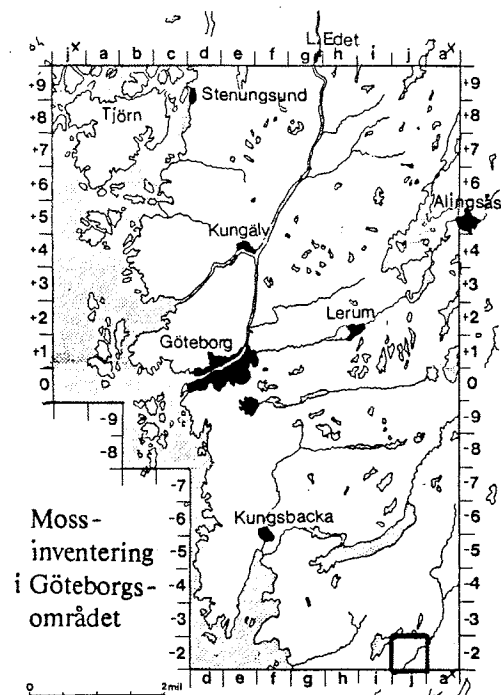
Till vår tredje exkursion detta år var Botaniska Föreningen i Göteborg inbjuden. Deltagarna lyckades under dagens gång få se både det ena och det andra. Exkursionens syfte var delvis att inventera ruta -2 j, d v s södra delen av Horreds socken, delvis att visa Botaniska Föreningens medlemmar områdets mossflora, lite mossekologi och dyl.

Det första stoppet gjordes vid Horreds kyrka. Vi ägnade en stund åt lövträdens (mest lönnar) epifytflora. Där insamlades bl a *Tortula papillosa*, *Antitrichia curtispindula* och *Orthotrichum lyellii*. Lokal nummer två var en bergbrant på Viskadalens västsluttning strax V om gården Kärra. Bergbranten visade sig vara förhållandevis artrik. Så noterade vi t ex *Neckera crispa*, *Rhabdoweisia denticulata*, *Amphidium mougeotii* och *Pohlia cruda*. Ett flertal *Eurhynchium*-arter förekom i skogsbrynet, t ex *Eurhynchium striatum* och *stokesii*.

För de mer kräsna konnessörerna var anblicken av *Cirriphyllum crassinervium* och *Schistostega pennata* med sporogon uppiggande.

Småregnandet gjorde att exkursionen avblåstes redan vid 3-tiden. Dock trotsade en grupp entusiaster vädrets makter och fortsatte till Rammdalen strax norr om St Horredsjön, en djup dalgång som är grandominerad i övre delen men i nedre delen dominerad av en varierad ädellövträdsflora med ett lundartat fältskikt. Ett flertal blåsippor var utslagna och skogsbingeln var långt kommen. I deras sällskap noterades rikligt av *Eurhynchium angustirete* samt *Brachythecium velutinum*. Efter en timmas letande på klippor, mark och trädstammar hade artlistan utökats avsevärt. Bl a fann vi *Anomodon viticulosus*, en kalkkrävande art och hitintills endast noterad från fem lokaler i Göteborgstrakten. På tillbakavägen genom barrskogen tvistades det om en grön stor *Sphagnum*-art som vid hemkomsten under mikroskopet visade sig vara en grön *S. magellanicum*.

Sammanlagt noterades 124 arter. Deltagarna var : Harry A, Peter C, Sten E, Sven F, Tomas H, Svante H samt 10 medlemmar ur Botaniska Föreningen.

Tomas